

leden om
ardwerken
esluit, dat
a aan een
er bracht,
i niet veel
t leiding-
andel kan
ijt), maar
gevaar, dat
eigt, wan-
formeerde
niet meer,
eren Ame-
les, en hij
in zooveel
ere ameri-
n plaatsen
dan niet
door onze
der refor-
de kerken-
kt aanpas-
ezen kerk-

n" van een
arin zoo'n
n kerk bin-
t kan men
oie dingen
en gehand-
og wel iets
eeredienst
waarbij de
erst wordt
den dienst,
ongregation
ongregation
nte staat),
waarbij de
d the Sum-
r geboden),
Penitential
' Assurance
les' Creed-
il standing
uitgesproken
men, staan-
waarbij de
(het groote
gen), Offer-
(kort gebed,
lijven staan
uitsprekt,
ord geeft),
(prediking),
n), Benedic-
orgel).
n veel meer
In verschil-
len er naar
lmen gezon-
een ruime
angboek der
27 nummers,
van nr. 328
choone naar
vanzelf, dat
gen kunnen
aspireerd en
innemen. Bij
le prediking
n korte ser-
ening en het
e feugd geen
en eeredienst

de predikant
n, door geen
van onze Ge-
or den 21sten
het voor de
ht een pluri-
ij van KERK
derde richting
at velen zich
t van iemand
ok predikan-
len verklaard,
ggen zich er
ik geen prin-
rkformatie en
kark" zeggen
lichtbare kerk.
anier ook de
agatelliseren.
vaarouder ook
de kerkcheu-
van hen gewe-
vergadering
r afgezet had,
kellijke tucht-
met de ameri-
kerkverband,
k er op wees,

dat die afzetting op grond van art. 80 der K.O. plaats had gehad, maakte dat blijkbaar nog niet veel verschil uit voor dezen broeder, eerst toen ik dieper op de kwestie inging en het karakter van de tuchttoefening ging bespreken, er op wijzend, dat wanneer art. 80 der K.O. de zwaarste zonden opsomt, die iemand afzettingwaardig maken, en dat de synodocratische vergadering om bekeering van „den zondaar" had geboden en de kerken opwekte ditzelfde te gaan doen en dat tuchttoefening niets anders bedoelt, dan als laatste daad van liefde den zondaar nog te behouden, ging men begrijpen, dat hier toch iets scheef moest zijn.

Aan „kerkbegrip" gaat het bij de Amerikaanse broeders falen, maar we kunnen er hen in hun strijd tegen het amerikanisme niet al te hard om vallen, te meer niet, als we er op letten, dat de synodocratische gereformeerde kerken in Nederland, waar men zoo dicht bij de bronnen zit en men geen last van den amerikaanschen gelijkshakkelingsdrang heeft, het er zeker niet beter afbrachten.

V. S.

OPVOEDING EN ONDERWIJS

SAMENWERKING? IV (Slot)

In het „Correspondentieblad", orgaan van de Vereniging van Chr. Onderwijzers, richtte de heer Kalsbeek van Katwijk h. d. Rijn een viertal vragen aan mijn adres, naar aanleiding van een ingezonden stuk van mij in dat orgaan. De Redactie van bovengenoemd blad plaatste onder de vragen van den heer K., dat ze thans de discussie zou willen beëindigen, m.a.w., mij woordt geen gelegenheid gegeven zijn vragen te beantwoorden. Althans niet in het „Correspondentieblad".

Welnu, dan zal ik het hier maar doen. De eerste vraag, die de heer K. stelde, luidt: „Zijn Barthianen Anti-Christen?"

Hij deed deze vraag, omdat ik beweerd had, dat het laten optreden van Dr van Niftrik op de Algemeene vergadering in strijd is met 2 Joh. : 10 en 11.

Daar waarschuwt de apostel tegen verleiders, die loochenen dat Jezus de Christus is. Hij waarschuwt de geloovigen in de verzen 10 en 11, deze menschen niet in hun huizen te ontvangen en hen niet te groeten, opdat ze geen gemeenschap zullen hebben met hun booze werken.

Inderdaad, collega K. heeft volkomen gelijk, dat ik niet zóó zou mogen schrijven, indien ik niet van meening zou zijn, dat Barthianen anti-christen zijn.

Welnu, die meening ben ik inderdaad toegedaan: zij brengen een valsche leer; met hun niets ontziende Schriftcritiek bestrijden ze meteen het Vleeschgeworden Woord, Jezus Christus. Een aanval op Gods Woord, op de onfeilbaarheid van dat Woord, houdt in een aanval op Gods Zoon.

Dat zij tegelijkertijd den Christus erkennen als Gods Zoon, zegt mij niets.

Wie het Paradijsverhaal overboord gooit en de maagdelijke geboorte van den Christus durft ontkennen, tast daarmee dermate Gods Woord aan, dat hij verder geen vertrouwen verdient.

Hij moet als een valsche leeraar gebrandmerkt worden.

„Ja maar," schrijft K. verder, „zegt Barth dat wel? Zeker, hij verworpt den Kinderdoop. Maar heeft dat iets te maken met Schriftcritiek? Barth aanvaardt de Schriftgegevens over den Doop zoo goed als U, dat is het criterium."

En dat hij een andere exegese heeft dan u is zijn goed recht als Protestantisch theoloog. Alleen de Roomsche Kerk pretendeert een onfeilbare exegese te kunnen bieden, die niet becritiseerd mag worden. Intusschen houden de Nederlandsche Barthianen vast aan den Kinderdoop."

Mijn antwoord is: Misschien hebt u wel gelijk, dat het al of niet aanvaarden van den Kinderdoop een kwestie is van critiek op de Belijdenisschriften en niet rechtstreeks op de Schrift, maar — als men zegt de gegevens der Schrift omtrent den Doop te aanvaarden en — zulk een exegese aan verbindt als Barth zich permitteert, dan wordt wel duidelijk, wat Dr. Van Niftrik bedoelt met wat hij schrijft op de pag. 202 en 203 van zijn „Kleine Dogmatiek": „De Bijbel is een meermalig boek. Geen orgaan van directe mededeeling Gods. In het oogenblik des welbehagens, als Hij spreekt, dan is de Bijbel Gods Woord."

Als men op zoo'n straatje staat, dan weet ik niet waar men al exegetiserende terecht komt. Wekt zulk een exegese dan nog het geringste vertrouwen?

Verder ontkent K., dat Barth het paradijsverhaal overboord gooit en dat hij de maagdelijke geboorte verworpt. Hij meent, dat ik Barth met Brunner verwar.

Het kan zijn, collega! Ik pretendeer allermint een Barthkenner te zijn, maar ik beroep mij op iemand, die het wel is, n.l. op Prof. Berkouwer, die ons hierover inlichtte op de Najaarsvergadering van het „District Groningen van Chr. Onderwijzers" op 2 Nov. j.l.

Hij zal u wel beter dan ik over deze kwestie kunnen inlichten.

Mij interesseert het maar matig of Barth of Brunner of Van Niftrik of wie dan ook iets beweert. Ik weet heel goed, dat deze heeren het ook onderling meermalen oneens zijn. De een gaat wat verder dan de ander; voor en na spreken ze elkaar zelfs tegen, maar daardoor worden ze des te gevaarlijker, immers nu worden ze min of meer ongreepbaar.

Onbegrijpelijk en ongreepbaar — twee prachtmiddelen om zich onaantastbaar te maken en daardoor hun invloed te vergroeten. Immers, zóó wordt het mogelijk om vele aanvallen te pareaeren met de opmerking: „Dat en dat is niet Barthiaansch, het is alleen maar een stelling van mijnheer X. of Y."

De derde vraag van K. gaat over samenwerking met andersdenkenden. Hij schrijft: „Zoals heden de Gereformeerden fel gekant zijn tegen de Barthiaansche theologen, waren ze het vroeger tegen de ethische. Daar had je (en heb je) dan ook vervaarlijke ketteren onder. Prof. Doedes verwierp den Kinderdoop in „De Nederlandsche Geloofsbelijdenis", blz. 448; Prof. Obbink het Paradijsverhaal in „Het Bijbelisch Paradijsverhaal en de Babylonische bronnen."

Prof. Kohnstamm de maagdelijke geboorte in „De Heilige", blz. 170.

Voor de aardigheid illustreerde ik maar weer met dezelfde ketterijen. Het was een zeer gemengd gezelschap, dat één ding gemeenschappelijk had: 't ethisch beginsel.

Welnu, hoe was de verhouding tusschen Gereformeerden en Ethischen in politieke partij en vereniging? Ontzegde men elkander den Christennaam en wenschte men elkander op grond van 2 Joh. : 10 en 11 niet te ontvangen?

Integendeel!

In de Vereniging voor Christelijk Nationaal schoolonderwijs werkten zoo lang mogelijk samen: Groen van Prinsterer en Kuyper met den ethischen Chantepie de la Saussaye en Nicolaas Beets. Toen de laatste bedankten, was het niet omdat Groen en Kuyper niet meer met hen wilden samenwerken.

De ethische Dr. Talma werd door Kuyper met open armen in de A. R. partij ontvangen. Zijn naam wordt daar nog met eere genoemd.

Wat onze eigen Vereniging betreft: jarenlang had het Hoofdbestuur een ethischen voorzitter: de heer P. Oosterlee.

Bij het 75-jarig bestaan onzer Vereniging in 1929 trad als feestredenaar op Zijne Excellentie Dr de Visser, voormalig ethisch predikant, die met langdurig applaus werd begroet....."

Mijn antwoord luidt: In de vorige artikelen onder hetzelfde opschrift heb ik mijn zienswijze over al of niet-samenwerken met andersdenkenden uiteengezet.

U laat de geschiedenis spreken. Het is uw goed recht! De geschiedenis kunnen we niet zonder groote schade verwaarlozen. Maar ze is toch niet normatief? Is de houding, die de Gereformeerden in en buiten de Vereniging van Chr. Onderwijzers vroeger en later hebben aangenomen t.a.v. de Ethischen beslissend, zoodat wij ons daaraan zonder meer moeten conformeren? 't Zou wel gemakkelijk zijn!

Moet er soms voortgaande reformatie zijn?

Zouden we b.v. bij Kuyper moeten blijven staan?

Zijn z'n uitspraken het eind van alle tegenspraak?

Die stelling zal toch niemand voor zijn rekening willen nemen.

De Synodes van de zich noemende Geref. Kerken hebben de herhaalde wijzigingen in de leersuitspraken gedurende de laatste jaren gemotiveerd met de overweging, inmiddels „meerder licht" te hebben ontvangen. Dit laatste gezegde laat ik gaarne voor rekening van genoemde Synodale vergaderingen, zeker is het, dat we de zich voordoende kwesties steeds zullen moeten blijven bezien bij het licht dat Gods Woord daarover geeft en dat hij voortgaande bezinning steeds rijker licht verspreiden zal.

De vraag of wij vandaag kunnen samenwerken met Barthianen wordt niet beantwoord door het feit, dat onze vadersen vroeger samenwerkten met Ethischen en ook niet door het recente feit, dat op het reformatorische appel, beledigd door de W. de Zwijgerstichting in de Domkerk te Utrecht als sprekers optraden: Dr S. J. Popma, Geref. Predikant te Amsterdam; Prof. Dr G. C. van Niftrik te Zeist; Prof. Dr G. C. Berkouwer te Amsterdam en Dr M. de Goede, Geref. Pred. (onderh. art. 31 K.O.) te Utrecht.

Zoals ik reeds schreef in een vorig artikel, ben ik van meening, dat onze organisatie incidenteel wel eens kunnen samenwerken op bepaalde punten, maar ze moeten zich niet contractueel vastleggen en nog minder moeten ze met andere verenigingen, die op een totaal anderen grondslag staan in een verbond gaan, al is dat dan ook bedoeld in federatief verband en al zal het alleen gaan over niet-principiële aangelegenheden, zooals dat b.v. het geval is in de toetreding tot het A.N.O.V. van de Vereniging van Chr. Onderwijzers.

Ik blijf van oordeel, dat dit fout is.

Ten slotte stelt collega Kalsbeek me de vraag of op mijn standpunt ook niet het beleid van de A. R. partij moet worden veroordeeld, omdat men vroeger niet niet-Christenen in een „Nationaal Kabinet" over de hoogste landsbelangen met elkaar beraadslagde en bealliste.

„Ook na den oorlog is zulks, naar ik meen, van de A.R. zijde bepleit", schrijft mijn opponent, „hebt u hierom ook al uw politieke partij verlaten?"

Dankbaar voor de belangstelling in dezen kan ik den heer K. antwoorden, dat ik tot nu toe nog niet met de A. R. partij heb gebroken. Ik herhaal: op een bepaald, van te voren opgesteld program, is samenwerking misschien mogelijk en dan moet het geprobeerd.

Maar — of op den duur zij, die hun A.R. partijgenooten met den kerkelijken ban troffen of er in allen ernst mee dreigden en dezen dus buiten het Koninkrijk der hemelen probeerden te sluiten, kunnen samenwerken met hen, waarvan ze metterdaad verklaarden geen geestelijke gemeenschap meer te gevoelen, dat zal de tijd moeten leeren.

K. v. H.

STEMMEN UIT ONZE KERKEN

GROEI.

De Heer R. Bakker, Heemse, zendt ons onderstaand vervolg:

Hierbij het vervolg van de „momentopname". In totaal zijn heden, 29 Januari, 8 opgaven binnen, terwijl uit 6 classes bovendien beloften van min of meer spoedige opgave zijn ontvangen. Van de resterende 4 classes, te weten, de classis Stadskanaal, Amersfoort-Utrecht, Alkmaar-Zaandam en 's-Gravenhage is ondergeteekende niet zeker opgaven te zullen ontvangen. Wellicht is er een welwillende lezer die hem aan inlichtingen uit de genoemde classes kan helpen.

R. BAKKER.

Classis Enschedé.

Almelo	201	(120)
Deventer	167	(139)
Enschede	4400	(4323)
Glanerbrug	125	(99)
Hengelo	160	(135)
Oldenzaal	120	(112)

5173 (4928)

Groei 245 of bijna 5 %.

Opmerking: Rijssen, Nijverdal en Wierden zijn bij Almelo inbegrepen.

Haaksbergen bij Enschedé.

Classis Zwolle.

Berkum	244	(244)
Blokkzijl	173	(153)
Dalfsen	684	(651)
Hasselt	463	(502)
Kampen	3789	(3707)
Langeslag	328	(314)
Noordoostpolder ..	46	(45)
Rouveen	694	(600)
Steenwijk	553	(528)
Ambt-Vollenhove ..	622	(584)
Liselmuiden	302	(284)
Zalk	310	(320)
Zwartsluis	112	(102)
Zwolle	2170	(2002)
Lemele etc.	115	(nihil)
Nieuw Leusen	112	(nihil)

10677 (10041)

Groei 636 of bijna 6.5 %.

Classis Zeeland.

Axel	1182	(1263)
Goes	83	(78)
Hoek	189	(225)
Middelburg	138	(114)
Terneuzen	250	(200)
Vrouwenpolder	194	(189)
Zaamlag	350	(325)
Zoutespui	440	(419)
Souburg	57	(nihil)
Brouwershaven	254	(nihil)

3137 (2813)

Groei 324 of 11.5 %.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN

DE VRIJGEMAAKTE GEREFORMEERDEN EN DE ANTI-REVOLUTIONNAIRE PARTIJ EN POLITIEK.

II

Zoo is er groote schade aan de principiële en dus ook praktische politiek toegebracht door het partijbeleid, dat de zoogenaamde „inter-kerkelijke" der partij wilde handhaven. Men wilde alle kerkelijke „richtingen" zoo noodig en zoo mogelijk een bestuursplaats en een kansbiedende plaats voor haar kandidaten op de verkiezingslijsten geven, om alle kerkelijke „richtingen" binnen het partijverband voldoende en genoegdoening te schenken, ten einde zodoende stemmen uit de onderscheiden kerkinstellingen te winnen en te houden.